

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 2.)
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 filler.
Manuscripte nu se înapo-
lază.

Cum s'ar putea asigura viitorul școalei românești din Ungaria.

De Un dascăl din Ardeal.

II.

„Românul din Ardeal” concludă, după cum am văzut, că chestia școlară dela noi, sub raportul salvării și a susținerii școalelor, e o chestie de bani. Fără îndoială că dacă am avea la dispoziție un buget de câteva milioane nu ni-ar sta nici o școală închisă, n'ar fi necorăspunzător nici un local, n'ar exista neînțelegeri pentru salarii între popor și învățător — și n'am întâlni pe toată linia nici umilinta aceea pe cari o au atâția față de cutare inspector „regeșc” fișpan sau solgăbirău. Dacă am avea bani mai mulți, am fi mai tari, mai mândri și mai coștienți.

La aparență în adevăr chestia școlară se reduce la o simplă chestie de bani.

Și totuși trebuie să facem aici o mică corectură. Dacă am avea bani din berechet și am fi oameni slabi, ar fi oare chestia școlară în ordine? Iată deci că nu banii sunt mai mari ei oamenii, și că chestia școlară dela noi e, în mare măsură, o chestie de — oameni. În prima linie ne trebuie oameni și numai în al doilea rând avem trebuință de bani. Oamenii fac banii iar nu invers, — și oamenii fac școlile iar nu banii. Aceasta ni-o dovedesc și experiențele ultimilor patru-cinci ani. În zeci și sute de locuri nu erau bani la început, pentru școală, au fost însă oameni de inimă, cari căutând în dreapta și în stânga, au găsit bani, câți li-au trebuit. Acolo unde nu s'au găsit oameni însuflețiți nu s'au găsit nici bani și acolo școala s'a închis.

Ne trebuie deci oameni de inimă cari, înțelegând marea importanță a școalei din punctul de vedere al vieții naționale, să caute toate mijloacele existente și posibile și să susție școale cari ne răsplătesc insușit și înmuit așa numitele „jertfe” pe care le aducem.

Nefericirea e că nu banii, ci oamenii ne lipsesc. Dacă am avea puțină să socotim întreaga avere națională a Românilor din țara aceasta am vedea că ea a crescut enorm în ultimele șase decenii și că ea ar putea face față, fără mari opintiri, trebuințelor culturale ale poporului nostru. Bani avem, dar oamenii ne lipsesc, și înțelegerea adâncă a problemei!

Când am scris tocmai anul trecut pe vremea asta, că d. e. comitetul nostru național ar putea face foarte mult pentru școli, ni-s'a răspuns cu injurii. De atunci câți bani nu s'au risipit de geaba și câte școli au ni-s'au închis?! S'au găsit bani apoi cu cari s'a cumpărat aici în Arad un palat pe seama unui ziar nu numai inutil dar dea dreptul păgubitor adevăratelor interese naționale, sau găsit bani pentru

a instala în Arad o a treia tipografie românească cu numele „Concordia” — luat în deșert. — s'au găsit bani să se plătească scrisul insipid de mai bine de un an al celor mai răsuflăte condee, — s'au găsit bani să se tipărească faimoasa broșură veninoasă a nobilului doctor dela Olpret, — s'au găsit bani pentru telegrame de felicitare cu prilejuri infame, — pentru toate acestea s'au găsit sute de mii de coroane, iar când s'a spus că comitetul ar face mai bine dacă, în loc să se facă de răs pe banii lui și ai altora, mai bine i-ar da pentru școala românească amenințată cu moartea, ni-s'a răspuns că nu-s bani și că afară de aceia, comitetului nu-i pasă de școli, ele sunt ale popilor și ale preoților de pe sate.

Iată deci că bani au fost destui, a lipsit numai inima și o înțelegere superioară a problemei. În politica noastră școlară comitetul național e condus de un platonism regretabil și păgubitor — și ori cât ar mai „combate” „autorizatul” tuturor parveririlor — comitetul are o mare vină la stările școlare de azi. Acel comitet, care poate găsi mijloace pentru ori ce poște ale unor indivizi cari fac parte din el, ar fi trebuit să găsească câteva sute de coroane și pentru școală!

E în adevăr de-a dreptul revoltător felul cum privește comitetul chestia școlară. Un popor asuprit, pe care nu-l ocrotește nici o lege și pe care nu-l poate salva de peiric decât conștiința națională bazată pe cultură națională, — un astfel de popor are la conducere un comitet care pe toată linia disprețuiește cultura națională, începând dela școala poporului și până la manifestările scriitorilor lui celor mai distinși? Cine compară comitetul nostru național cu clubul unui partid politic ungureș face o mare greșală, căci câtă vreme de cultura ungurească poartă grije guvernele din ori ce timp, cultura noastră toate guvernele fără deosebire, o prigonesc și comitetul e dator să o apere față de toate cu toate armele cu cari lupă în contra noastră guvernele. La noi cuvântul „politică” trebuie să aibă o bază largă de cultură. Prin politică noi n'o să ne putem susținea în țara asta, prin cultură da! Un comitet național care face numai politică de cea mai crasă specie (vezi „Românul”) nu este o corporațiune care să facă servicii bune nici măcar prezentului, necum viitorului. Și oricât ar combate marele A. C. Popovici îndatoririle față de cultură ale comitetului, dsa apară o cauză pierdută. Dsa, care știe atât de multe, o fi șiind cel puțin ce fac pe teren cultural bărbații poli-

tici ai Polonilor divizați în trei imperii, dar uniți strâns prin sufletul lor, care e un rezultat al culturii. Și Finlandezii, și Danezii din Schleswig-Holstein!

Răspunzând acum la întrebarea din fruntea acestor rânduri zicem: comitetul național, dacă și-ar fi înțeles altfel chemarea față de cultura națională, dacă n'ar fi crezut că rostind câteva discursuri în Cameră împotriva lui Apponyi a făcut tot ce omeneșe e posibil, și dacă în loc de spus vorbe s'ar fi pus pe făcut fapte, ar fi putut salva în mare parte școlile. Dacă ar fi luat cât de cât exemplul chiar și dela politicianii sași, cari nu trăiesc nici ei numai din pomana Ungurilor, ar fi putut învăța mult.

Dar nici acum încă nu e totul pierdut. Ce s'a neglijat timp de cinci ani se mai poate repara în parte și astăzi. Rămâne la înțelepciunea bărbaților noștri politici să înțeleagă, că a bătut de mult și ceasul al unsprezecelea.

Se înțelege că numai comitetul național n'ar fi putut salva totul și n'ar putea-o nici astăzi. La o operă atât de grea trebuie colaborarea tuturor.

Cum va fi Austro-Ungaro-Croația? La Raguză a apărut zilele aceste o broșură intitulată *Trialism*, în care autorul necunoscut dă un proiect amănunțit despre organizarea constituțională a monarhiei arialiste, aspirată de Slavii dela sud. Cel de al treilea stat al monarhiei ar primi denumirea constituțională *Regatul Croat*, iar noul titlu general al monarhului ar fi următorul: *Impăratul Austriei, regele Ungariei, regele Croației, sau împăratul și regele monarhiei austro-ungaro-croată*. Guvernul comun al monarhiei l-ar forma ministrul de externe, ministrul de război, ministrul de marină și ministrul de finanțe (sediul ministrului de marină ar fi în orașul Pola). Guvernul comun ar fi responsabil înaintea delegațiilor. Delegațiile s'ar compune din câte 40 de membri de fiecare stat, deci 120 de toți, iar sediile lor s'ar ține alternativ am de an în Viena, Budapesta și Zagreb. Sediul regelui croat să fie Zagreb, iar părțile țării ar fi: Croația, Slavonia, Dalmația, Fiume, Bosnia, Herțegovina, Istria împreună cu insulele ei, Gorcia, Gradisca și părțile locuite de Sloveni ale Crainei, Carintiei și Stiriei. Teritoriul acesta s'ar împărți în 25 de județe. Guvernul Croației s'ar compune din nouă miniștri în frunte cu banul, care va fi primul ministru. Se vor înființa și resorturile ministeriale: pentru lucrări publice și pentru colonii. Guvernul va fi responsabil parlamentului croat, care se va alege în baza sufragiului universal

secret, tot câte 30.000 de alegători alegând un deputat. Cultura va fi răspândită de universitățile din Zagreb, Triest, Sarajevo și de tehnica din Zagreb. Mitropolitul de Zagreb va fi primul țării și el va încorona pe domnitor de rege al Croației.

Conferință anti-maghiară la universitatea din Berlin. D. Korodi Lutz a ținut în aula universității din Berlin o importantă conferință asupra situației culturale și economice a Transilvaniei și a celorlalte părți ale Ungariei locuite de germani. D. Korodi Lutz este originar din Brașov, a fost deputat în Camera maghiară, un amic al Românilor și acum este profesor în Berlin și unul din cei mai buni publiciști.

În aula se aflau aproape toți profesorii universitari în cap cu rectorul d. Lenz, consilier intim al împăratului, numeroși deputați etc.

Primit în mod foarte călduros d. Korodi Lutz a zugrăvit în termeni reali persecuțiile pe cari trebuie să le îndure naționalitățile din Transilvania și Ungaria din partea stăpânilor maghiari. Aceste stăpâniri suprimate și sufocă orice tendință culturală a popoarelor nemaghiare, falsifică toate datele statistice privitoare la numărul populației fiecărei naționalități în folosul maghiarizmului. Iovădind aceasta prin date autentice. Descrie apoi în culori vii cum nu există administrație, nu există justiție, nu există nimic sfânt pentru nemaghiari.

Conferințiarul arată apoi cum sunt în Ungaria și în Transilvania aproape 2 milioane de Germani dintre cari numai Sași cari abia sunt 250 mii mai pot duce o oarecare viață națională.

Despre cele 3 și jum. milioane de Români vorbește în termeni foarte elogioși arătând suprema lor rezistență în contra maghiarizării.

Impresia a fost profundă și toată lumea a aplaudat cu frenezie această conferință.

Programul banului Cuvai. Delegații din Camera ungara ai saborului din Zagreb au avut a seară o conferință în Budapesta, sub președinția contelui Peiacevici și participând și noui bani al Croației Eduard Cuvai. Cu acest prilej banul și-a desfășurat programul politic, declarând că va ordona noile alegeri pentru sabor în termenul fixat de constituție. Sunt lipsite de toamei deci economiile, că dizolvarea saborului să fie făcut cu intenția de a nu mai fi ales unul nou în acest an. Banul le-a pus apoi în perspectivă delegaților casarea pragmaticeii căilor ferate, care a fost cauza imediată a crizelor în acești ani din urmă. Banul a cerut colaborarea tuturor Croaților pentru readucerea unor stări constituționale normale.

Parveniții dela „Românul”

Suntem siliți, în sfârșit, să înregistrăm, ca să se știe în toată lumea, care a fost misterul adevărat al conflictului nostru cu „Românul”. Doamne ferește! Nu trădările cele de pomină, cari au izbucnit numai în creerii celor fuduli, pot să explice producerea atâtor încălcări, puse la cale. Turburarea relațiilor dintre noi a provenit din alte păcate omenesti, pornită tot din sorgintea „Românului”. Este vorba de înmulțirea furnicarului de parveniți, cari s'au adunat stup în jurul acelei cojnice.

Cine și ce sunt parveniții, putem vedea ușor, ce soiuri de suflete sunt. Sunt figuri, rivnitoare de celebritate, mai mare decât o merită, în raport cu ceea ce au produs intelectualicește. Ei nu sunt înzestrați cu vre-o individualitate originală. Nu se pot răzima pe forțele lor proprii, nici pe judecata lor singură. Fără ca să facă parte din vre-o societate mutuală și fără a le mirosi a buget fermecător, ei ar fi rămas poate numai niște anonimi și hurtă-verzi, cum i-a făcut natura lor.

Parvenirea asta nu este un fenomen greu de urmărit. Iată, câteva operații clandestine și cocotărea, la situații imaginare și gata. A ajunge Împărat de carnaval, nu-ți trebuie decât chivăra de-asupra capului sec. Să încerci să-ți umfli pieptul boieresc. Să cauți a ști tăia și spânzura, cu un fel de infalibilitate judiciară, pe care ți-o arogi singur. Să-ți stabilești credința, că ai moștenit pe viață un monopol complet asupra conducerii neamului și să poți rămânea, cu întreg exclusivismul de frunț, stăpân pe o gazetă autorizată.

S'a tras la sorti. Și pe cine vedeți, că l'a scos soarta în frunte? Pe un dascăl pensionar, în acelaș timp un vulpoi de rasă, care știa, înainte, să se gudure din coadă, în jurul vre-unui loc respectabil din direcția „Victoriei”. Pe un rivnitor nemodest, căruia îi lăsa gura apă, când se uita cu

coada ochiului la ceva slujbă la „Reuniunea femeilor” și la administrația fondurilor, datorite de Stroescu. E vorba de Goldiș, care cerea și loc de șef de masă la „Tribuna”, ca să-i mai tragă preamăriți ungurești, prietenului său, Tisza Pista! Și când a simțit, că nimic din dorințele lui nu se prinde, și-a căutat pe aiurea de treabă. Și-a luat de tovarăș pe Suciuanăș, și-a giugiulit și pe Marșeu, ducându-se cu lărmălaie și cu jalba în proțap, făcând mătânii și răstălmăciri gogonețe, înaintea marilor noștri boieri și cerindu-le, lingându-se pe buze, ca „Tribuna” să fie condamnată a fi arsă în cremator, iar redactorii ei să fie răstigniți pe cruce. Și are haz! De când există organizația neamului nostru, n'a mai avut așa de puțini drepti și de distinși jurisconșulți, cari să se orienteze după capul șindrilit al lui Goldiș!

Zis și făcut! Comitetul i-a făcut pe plac. I-a dat o autorizare, ca să se poată lăfăi alături de „Tribuna”. Cercul parveniților s'a completat. Nici un scriitor dela noi n'a pus piciorul în redacția lui Goldiș. În schimb, s'a făcut un transport rușinos de diletanți din pleava ziaristilor bucureșteni, pe cari Goldiș i-a restituit pe urmă, iarăș la ale lor. O gazetă oficială mai slabă și mai fără de rușine, n'a mai editat nici odată comitetele noastre de până acum; nici măcar „Lupta” nu și-a dat poalele peste cap, ca Goldiș, cu tovarășii lui asociați, în scopuri de a cheltui mari capitaluri naționale și pentru a distruge o altă gazetă, adânc înrădăcinată în populația cetitoare, aici, la noi și peste munți.

Se simțea aproape zilnic, cum monitorul goldișist, cu firma sa oficială, introducea cancanuri și dedesubturi, ca să poată speria și tulbura opinia publică și a face imposibilă o lămurire. Pentru lumea din România a pus la cale pe gura-spartă și ciocoii parvenit de acolo, răspânditorul teoriilor conservatoare și prieten cu câteva capete sprijinitoare, cum este d. Carp, a cărui politică de împăcare cu Ungurii o

Politica în trecutul românesc

— Dare de seamă. —

De Ștefan Meteș.

Un netăgăduit titlu de glorie e pentru noi Români, că în mijlocul tuturor popoarelor vecine cucerite de sabia brutală a Osmanilor sau de bizantismul corupt și spiritul levantin al Grecilor siredi, — am rămas din cele mai îndepărtate vremuri până astăzi un popor trăind și necontenit viața sa proprie românească.

Cartea dlui N. Iorga¹⁾ e desigur una dintre acelea puține, care desvăne o parte nouă, originală din această viață muncită, prezentându-ne în 85 de scrisori ale Voevoților din ambele Principate române ideile lor politice, în care se pot dovedi două elemente hotărâtoare: „unul e unirea aici a elementelor de înrăurire creștină venite din Răsărit și Apus, iar celălalt potrivirea acestor elemente cu condițiile geografice și istorice ale țării.” Am urmat în tot trecutul nostru o politică răsărită a Creștinătății. Sufletul nostru vibra totdeauna alături de ale celorlalți frați în Christos, când era vorba de dorința libertății de acțiune în contra dușmanilor păgâni. Dar pentru a ne „scapa de tiranie” nu primiam cu ochii închiși oferta ce ne venia din partea Austrieiilor sau Rușilor sub masca mîndară „a desrobirii”, ei știam să le punem acestora condiții îngreunătoare, neplăcute însă, — favorabile pentru noi, — având în vedere necurmat binele țării și al neamului, nevoile și durerile lui. Așa înțelegem în trecutul „barbar” politica acei Voevozi bătrâni cari din mila lui Dumnezeu — foarte a-

deseori și din a altora — au ajuns conducătorii ambelor Principate române și a neamului nostru întreg.

Cea dintâi scrisoare domnească ce ni s'a păstrat și în care se oglindește o condiție de stat, un caracter politic e a lui Alexandru Aldea (1435). Domn în Tara Românească. În ea se vede grija lui de țară — „țara mi-au luat'o și au fost început să mă apuce de cap” (Turcii) — zice el — și simpatia față de creștini (p. 3) asemenea și în cea a lui Vlad Dracul (1445) și Vlad Tepeș. Acesta din urmă era Domn crud, dar viteaz. În scrisoarea i plină de demnitate (p. 13—16) adresată trufașului rege maghiar Mathia, spune bohrât „dacă vom ajunge, ferească Dumnezeu la un capăt rău, și va perî țerișoara noastră aceasta, nici Măria Ta nu vei avea folos și înlesnire de așa ceva, pentru că va fi pagubă Creștinătății întregi.”

În scrisorile politice ale lui Ștefan cel Mare pe lângă teoria maintașilor săi: grija de țară, de Creștinătate pentru care se jefeste bucurios, ținerea cu sfințenie a tratatelor și jurămintelor, se mai vede ceva nou, — ceea ce a distins pe acest Voevod luminaț de toți contemporanii și predecesorii săi: socoteala cuninte a împrejurărilor, armonioasa clădire a unui edificiu politic în care trăim până astăzi, dezvoltând firește neatârnuarea noastră din autonomia noastră desăvârșită, din libertatea noastră religioasă absolută. Și în sfârșit acel simț creștin care face ca nici odată biruința să nu nască trufia, nici înfrângerea să nu se coboare până la deznădejde, toate fiind în voia Domnului care ține seamă însă de orice silință ce omul o face cătră bine (p. 20.)

După lupta dela Podul Înalt Ștefan cel Mare adresează această scrisoare energică, de un lăcomism antic către „Domni în toată Creștinăte” în care zice: „Când am văzut noi așa oaste mare (a Turcilor) ne-am ridicat vitejește cu trupul nostru și cu armele noastre, și li-am stat împotriva și cu ajutorul lui Dumnezeu celui atotputernic, am învins strășnic pe acei dușmani ai noștri și ai Creștinătății întregi, și i-am sfărâmat și i-am căleat în picioare”. (p. 19).

În scrisoarea către Dogele Veneției (spuse din gura Ioan Tamblac) după lupta nemorocită dela Valea-Albă, spune: „aș fi căutat să scap pe oamenii din țara mea și nu ar fi suferit atâta pagubă”; care lucru (pierderea luptei) socot că a fost voința lui Dumnezeu, că să mă pedepsească pe mine, păcătosul, și lăudat să fie numele lui!”, apoi „nici nu vreau să spun decât folos e această țară a mea pentru Creștinătate, socotind că e de prisos căci e lucru știut bine de toți. Că e zid de apărare al Țării Ungurești și al Țării Lucești. Și în ce privește aceste două crăii, afară de aceasta, fiind împedecat turcul cu mine, acum de patru ani, au rămas mulți creștini odihniți” (pg. 20—24). Sentimente frățești față de Români din țara Românească: „nu mă gândesc a vă face nici vreun rău și nici vre-o pagubă, ei să vă păstrați și să trăiți în pace” (pg. 26).

Aceste trei scrisori arată pe deplin în alte concepții politice ale lui Ștefan cel Mare sub care neamul nostru a însemnat mai mult în trecutul său furtunos și plin de griji în istoria universală.

În timpuri de pace sub Radu cel Mare și Neagoe Basarab care a clădit minunata mănăstire dela

rijinește. Ceea ce a făcut A. C. Popovici, manile mistificatoare, cu bănuielele și incunziunile fantastice, strecurate în rîndurile neorientate ale partidelor din România, prin ardelenii stabiliți, cărora le-a impus prin terorizări, o zăpăceală în cunoașterea stărilor de fapt, a fost o mare nefericire. Mai cu seamă că emisarii, dela gazetele bucureștene, au făcut o propagandă cu sfaturile lor și au mers așa de departe, încât, ca să-l ridice pe d. Vaida în grațiile „Universului”, l-au prezentat ca pe un „rege al voievozilor din Ardeal”, cu toate că, în istoria contemporană a noastră nu se cunoaște un viteaz cu nume așa de grandios.

Aceste gretoase laude se datoresc în parte tot aventurierului A. C. Popovici, care prin abuzul, ce face de naivitatea victimelor sale, nu s'a sfiit să mijlocească în gazetele bucureștene, ca să exagereze atacurile personale. Intrarea asta în joc al acestui celui mai bătăran parvenit dela „Românul” și cauza lui, a atins desigur o formă patologică. Este o gamă întreagă de simțită în felul cum se luptă din partea celor ce inspiră „Românul” și ne vom ocupa de altă dată, mai precis, asupra fiecărei manifestări rușinoase din faptele ce le vom vedea pe față.

Căderea guvernului Khuen-Héderváry?

Arad, 8 Februarie n.

Din Viena pornesc din nou zvonuri de cădere de guvern cari, în drumul lor până la Budapesta, se prefac în afirmații pozitive despre apropiata cădere a cabinetului contelei Khuen-Héderváry.

Informațiile presei și comunicatele oficiale despre petrecerea contelui Khuen-Héderváry în Viena și tratativele lui cu guvernul austriac sunt, însă, atât de con-

tradictorii, încât nu dau o iconă lămurită a situației politice. Ne spun doară atât că această situație este acum, după începerea tratativelor de pace — inaugurate cu atâta optimism din ambele părți — mai tulbură decât înainte de începerea lor.

Constituirea de ieri dintre contele Khuen-Héderváry și ministrul-președinte austriac contele Stürgkh s'a sfârșit fără ca cei doi șefi de cabinet să fi ajuns la înțelegere asupra condițiilor principale indicate de kossuthiști ca preț al dezarmării: limba de serviciu și chemarea și reținerea la arme a rezervei speciale. Ministrul-președinte austriac a mai declarat, însă, că punctul său de vedere e în deplină concordanță cu punctul de vedere al ministrului comun de război Aussenberg. Astfel, dară nădejdea unor concesii naționale pe teren militar devin tot mai iluzorii și cu ea se îndepărtează tot mai mult și posibilitatea împăcării între guvern și opoziție.

Azi, ministrul-președinte ungar s'a prezentat din nou în audiență la Maj. Sa pentru a-i raporta despre rezultatele consfătuirilor de până acum și a cere avizul Maj. Sale în ce privește tratativele de-a se urma.

În cercurile bine informate se afirmă că ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry va fi nevoit să prezinte Maj. Sale demisia întregului cabinet. În cercurile guvernamentale ungurești se crede că în acest caz Maj. Sa va însărcina cu alcătuirea noului cabinet tot pe contele Khuen-Héderváry, care va proceda, fără amânare, la dizolvarea parlamentului și publicarea de alegeri nouă.

Asupra unui singur fapt convin toate părțile: situația guvernului a ajuns extrem de dificilă. Tratativele, însă, se vor continua și mai departe.

Consiliu de miniștri.

Din Budapesta se anunță: Măne, Vineri contele Khuen-Héderváry va convoca, în Budapesta un consiliu de miniștri pentru

a comunica cabinetului rezultatele consfătuirilor sale din Viena. Va intra apoi din nou în legătură cu șefii opoziției ungurești pentru a încerca să-i convingă despre necesitatea unei înțelegeri pașnice.

Sâmbătă sau Duminică, contele Khuen-Héderváry se va întoarce la Viena pentru a se prezenta în audiență Maj. Sale și a-i comunica hotărârile consiliului de miniștri.

În consecință, contele Khuen-Héderváry va face declarații numai în ședința de Marți a Camerei deputaților.

Demisia guvernului?

În unele cercuri se afirmă că în ședința de Marți contele Khuen-Héderváry va amenința cu alegeri nouă și demisia cabinetului. În cercurile guvernamentale se afirmă, însă, că va anunța numai că Maj. Sa l'a însărcinat cu urmarea tratativelor de înțelegere și va ruga Camera să-și ajurneze ședințele pe timp nehotărît.

Cercurile guvernamentale își întemeiază acest optimism pe nădejdea că partidul kossuthist se va mulțumi și cu concesii mai neînsemnate și, astfel, justiștii rămânând izolați — eventuala obstrucție ar fi mai ușor de înfrînt.

Justiștii pentru luptă.

Partidul independist de sub șefia lui Justh a fost convocat la conferință pe ziua de Duminică. Din declarațiile făcute până acum de fruntașii partidului se poate prevedea că în această conferință se va hotărî continuarea obstrucției. Justiștii cer cu stăruință introducerea votului universal. Declarațiile făcute, în această privință, de către contele Khuen-Héderváry nu mulțumesc partidul.

Păreră generală în partidul justișt este că zilele guvernului Khuen-Héderváry sunt numărate și în cel mai scurt timp va urma anunțarea demisiei cabinetului.

Audiența de azi a lui Khuen.

Viena, 8 Februarie. Contele Khuen-Héderváry a fost primit la orele 11 în audiență de Maj. Sa. Ministrul-președinte ungar a comunicat Maj. Sale că se întoarce la Budapesta, pentru a continua tratativele cu șefii opoziției.

După amiază, contele Khuen-Héderváry s'a întors la Budapesta.

arges, trăia tradiția politică a neconținutei alinări către creștini de orice confesiune (p. 32, 35).

Pline de ironie și demnitate sunt cele două scrieri ale lui Ștefăniță Vodă (p. 37—42).

Adevăratul urmaș al lui Ștefan cel Mare a fost însă Petru Rareș. Cu toate că nu avea mîntea împănită a moldoveanului, dibăcia în rezolvarea planurilor mărețe a tatălui său, a fost un Domn năndru, viteaz, de-o îndrăzneală neobicinuită în nepererea lucrurilor grele, seros după domnie și nouă cuceriri. În toate scrisorile sale (10) se oglindează aceste însușiri ale sufletului său nerezător. Ținea la moșia strămoșoască, pe care n'o părăsea nici cu prețul sîngelui său căci zice: „leat vom trăi nu vom suferi să ne ia cineva în leat jocuri ori să ne facă pagubă” (p. 49). Înfrîngerile în luptă le privea Petru Rareș ca pedeapsă dela Dumnezeu, zice după înfrîngerea dela Ober-tyu: „Să nu fie mândru Craiul pentru biruința lui, căci n'a căpătat-o cu însăși puterea sa, ci numai cu norocul, care se schimbă adesea: și n'a biruit regele, ci Dumnezeu, care pedepsește pe Domni pentru încrederea lor mare într'înșii” (N. Iorga, *Istoria Românilor*, ed. I p. 136).

Ceeace deosebesc unele scrisori ale lui Petru Rareș de a înaintașilor săi e stilul românesc, sintaxa lor poartă întipărit caracterul românesc, aceea ne îndreptățește să presupunem că au fost scrise pe românește apoi traduse de pisar în limba latină și slavonă, sau au fost dictate pisarului de dreptul de Petru Vodă. Cred, că merită amintire și încredere aserțiunea polonului Lewicki, cu privire la jurământul lui Ștefan cel Mare către Poloni, care s'a scris pe românește zice: „Hee inscripção ex valachico in latinam versa est, sed

rex ruthemica lingua scriptam accepit”. N. Iorga, *Doi conferințe*, București 1898 pp. 107-8.

Toți urmașii în domnie ai lui Petru Rareș profesau aceeași tradiție politică; adevărate ifosuri de împărat își ia aventurierul Ioan Vodă Despot în scrisoarea sa (p. 74); Un Petru Schiopul se știe a trebuit să părăsească scaunul fiindcă nu mai voia să exploateze țara pentru a plăti birul îngrozitor pe care acum îl pretindeau Turcii lacomi. Petru Schiopul își scria toate însemnările și actele sale în românește — altă limbă nu știa — mi-se pare, că chiar și scrisoarea aceasta politică (p. 81) ar fi fost scrisă pe românește sau tradusă din românește în latinește (vezi și *Documentele Hurmuzaki*, XI, p. 278 și urm.).

Am citit undeva (probabil în Veres Endre, *Basta György levelezése* Budapesta, 1911), că Aron Vodă al Moldovei nu e îngropat în Vințul-de-jos cum se credea până acum, ci în orașul Alba-Iulia (Bălgrad), cum se vede din documentul publicat de Veres.

Cariora politică a lui Mihai-Viteazul se distinge prin aceleași idei politice ale înaintașilor săi, însă profesate cu un fanatism îngrozitor care i-a adus peiroa: grija de țară (p. 124), de Creștinătate „sunt gata să-mi vărs sângele pentru Creștinătate” (p. 92) „spre binele Creștinătății, sufăr orișice, lăsând în mîna lui Dumnezeu răsbunarea dreptului meu” (p. 124), „să grijească (Rudolf), că Ardealul și Țara Românească în ce loc sunt; tot norocul Creștinătății este aruncat de aceste două țări, — că, Dumnezeu să ferească, de-ar apuca Turcii aceste două țări, ar fi peiroa a toată Creștinătatea”. Scrisoarea lui Mihai Viteazul (p. 105—128) fostul Domn al tuturor Românilor,

învinș, alungat din țara lui de moștenire, e spovedania unui om credincios, cinstit, însă plină de cea mai adâncă durere care-ți sfășie inima și ochii și se scaldă în lacrimi, văzând cătă nedreptate strigătoare la cer i-s'a făcut acestui erou al spadei și prin el întregului neam românesc din partea unui împărat nebun servit cu cea mai desăvârșită credință. Rudolf era surd când era vorba de suferințele opincărilor valahi, precum au fost toți urmașii săi și înzădar am bășut la ușa lor, căci nu s'a deschis niciodată, iar când s'a deschis ne-a pîlmuit strașnic! E o mare învățătură în această carieră tragică a lui Mihai Viteazul pentru cei ce conduc azi destinele poporului nostru din Ardeal! Auziți cum grăiește acest strămoș către Rudolf cel cu inimă de piatră: „Ajunsei la Măria Ta, gol și despoiat de toate. Visteria mea toată, mărgăritare scumpe, de care am avut mulțime, aurul și argintăria, vestiminte alse, mulți cai de mare preț, cu un cuvînt tot ce aveam pe lângă mine, le-am pierdut pentru credința către Măria Ta; și astăzi lipsit de toate cele ce m'au susținut și osteneală mi-le-am adunat, nu știu încotro să mă întorc. În prea marea mea nevoie nici această călătorie (la Viena) n'aș fi putut-o face, dacă alții nu mi-ar fi întins mîna de ajutor” (p. 126). Pentru această jertfă Mihai Viteazul a fost onorît mișelește pe câmpul Turzii din mila împărătească!

Din scrisorile lui Radu-Serban (p. 30—37) putem trage tot aceleași învățături folositoare azi pentru îndreptarea noastră politică ca și din cele ale lui Mihai Viteazul (vezi și broșura N. Iorga, *Un biruitor: Radu-Serban*, Vălenii-de-Munte, 1911).

Strălucitul Voevod Vasile Lupu precum ne

Scrisori din București.

Zile mari. — Trecutul cu pildele lui. — Un triumf. — St. O. Iosif și calomniatorii lui Goga. Reflexiuni.

București, 24 Ianuarie.

Capitala e împodobită de sărbătoare. Drapelele tricolore se leagănă ușor, mângăiate de razele îmblânzitei soare de Ianuarie. Și sunetul elopotelor par că te cheamă undeva departe, într-o lume lipsită de patimi, într-o lume, în care domnește buna credință și însuflețirea pentru ideal. E așa de blând și de senin cerul în ziua asta, care a venit să ne aducă aminte de zile mari, de oameni și mai mari, cari știau ce vor și voiau ceea ce puteau, cari au înțeles glasul vremurilor tâlmășit prin hora cântărețului dela Mirecești:

Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește.

E aniversarea Unirii celor două principate, care Unire a încheiat o parte din pământul românesc în regatul liber de astăzi. Este poate cea mai mare sărbătoare a neamului nostru întreg. Căci într-o zi de 24 Ianuarie s'a dat pilda cea mai măreață generațiilor, cari au umrat de atunci și vor urma după noi.

Sunt zile de căi se leagă anumite evenimente, a căror sărbătorire dela un timp începe a se banaliza. Sunt altele însă cari fiind martore ale unor acte decisive în viața unui popor, ori de câte ori s'ar aminti de ele, trezesc în suflete același fior. Și fac pe cei mai blazați să își aducă aminte că au un rost aici pe pământ, că fac parte dintr'un neam care fără de nici o vină, a ispășit păcate ce nu erau ale lui. Fac parte dintr'un neam care vrea să-și trăiască viața lui națională neîmpiedecat. Fiorul tinereții primăvarațec îl aduc în sufletele cele mai oboșite. Și nu știu ce inimă românească nu se infioară de un gând pe care-l avem numai noi, — în ziua asta frumoasă de iarnă potolită.

S'a pornit ideea Unirii așa, din entuziasmul unor tineri, cari spargând coaja de întunecare, trecând peste „cumintenia” și „experiența” unor oameni înguști la vedere au înțeles că neamul acesta, de nu va fi unit, este amenințat să piară.

Interesante constatări poate face cineva, aruncând o privire cât de fugitivă asupra istoriei noastre din timpul din urmă. Toate evenimentele mari au fost cauzate de acțiunea dictată de entuziasmul unor inimi tinere și gata de jertfă. La 1821 tânărul oltean Tudor, revoltat de nepăsarea „frunțașilor” de pe acele vremuri, purtând în su-

plet toată durerea neamului său oropsit, se pune în fruntea vitejilor săi olteni și dă semnalul apropiatelor vremi nouă. La 1848 atât în principate, cât și în Ardeal, tinerimea este aceea, care prin acțiunea ei violentă, arată Europei că și neamul acesta românesc iubește libertatea și lumina, că ideilor mari ale vremii și ei este în stare a le aduce jertfe curate de sânge.

Și aceeași tinerime entuziastă pomsită de oamenii altor vremi, de cei ruginiți într-o tradiție de nelucrare, a săvârșit Unirea principatelor, enunțând principiul „La vremi nouă oameni noi.”

În Ardeal aceeași tinerime a pornit, în ciuda adopțiilor lazaronismului, curentele sănătoase de luptă, de jertfă a ambițiilor personale în fața intereselor naționale. Și nu cunoaștem nici un caz în care o pornire de entuziasm a tineretului să fi putut fi împiedecată prin clevetirile de babă stupidă ale cutărui trântor care-și închipuie că nația are să i-se închine ca unui zeu pentru cutare combinație fantastică din domeniul fannasmagoriilor politico-sociale. Curentul nou pornit de tinerime totdeauna a primit după cum a biruit și acum în Ardeal, unde vedem că ultimul argument al trântorilor mați mali este schimonosirea numelor celor cari nu le țin bangul.

Astăzi calomniile sunt spulberate, calomniatorii, ca și adepții lor pripășiți pe la câte-un osior din București întâmpină din partea oamenilor cinstiți același zâmbet de dispreț. De-ar ști cutare vizionar al tradării cât haz fac de vorbele și gesturile lui toți aceia, cari, spre a se distra, îl aprobă.

O scenă curioasă a avut loc ieri la Teatrul Național. O scenă, pe care am urmărit-o e'un interes deosebit.

Între acte, un individ identificat cu moliiile ce răd anumite manuscrise, se apropie de poetul St. O. Iosif.

— Ei, ai văzut? Goga a rămas învins.

Poetul deschide ochii mari, privește lung la individul cu ochelari negri, îl măsoară de sus până jos și îl întreabă:

— Îți este permis să bănuiești cel puțin cine este el? Li este permis unui om cinstit să primească în creierul lui un astfel de gând? Poate un om cinstit să rosească vorbele ce le-ai rostit?

Și, întorcându-i spatele, poetul patriarhalilor al credințelor și al zilelor mari lăsă pe caraghios să mediteze asupra acestor întrebări, eventual să inspire vre-un articol cutărui ziar servit de oameni fără răspundere.

Am urmărit această scenă. Am privit la tipul ridicol, rămas așa, fără a putea rosti un cu-

vânt și m'am gândit la inconștiența de care sunt capabili unii oameni la mijloacele drastice, pe cari trebuie să le iai față de indivizii al căror ideal este plasa națională.

Ca la orice zi mare, ziarele au apărut cu figurile eroilor, cari au avut partea de căpetenie în aducerea evenimentelor, pe cari le sărbătorim azi. Văd chipul lui Alexandri, a cărui chemare a trezit la viață generația acelor zile, văd pe Russo, Negri, Cogălniceanu. Toți oamenii cari au făcut parte din mișcarea literară cari au în primul rând un nume literar.

De sigur și ei vor fi primit din partea simandicoaselor mutre din divan obstrucția de a-și vedea de literatură și a nu se amesteca în politică, unde n'au nici un rost, unde ei singuri aveau cuvântul, ca „oameni cu experiență.”

Vremea a venit să arate că cei ce voiau să delature pe scriitori din mișcarea politică nu aveau dreptate. Ei au murit de mult. Ideile lor au fost deborate, iar un Cogălniceanu, Alexandri și Russo trăiesc și azi în sufletele Românilor.

Correspondent.

APEL

cătră colecțanții „Bibliotecii Poporale a Asociațiunii.”

În anul trecut după cum e știut am fost siliți ca să retipărim cei dintâi trei numeri din „Biblioteca”. Aceasta s'a întâmplat numai din motivul, că unii domni colecțanți au întârziat cu remiterea listelor de abonament și astfel la tipărirea celor dintâi broșuri nu ne-am putut orienta asupra numărului abonaților. Dorim ca anul acesta să încunjurăm eventuale cheltuieli zadarnice împreună cu retipărirea. De aceea rugăm cu înzistință pe domni preoți, învățători și pe toți aceia, cărora li-s'au trimis liste de abonament ca să binevoiască a ni-le retrimito cât mai în grabă, ca să nu fim siliți a amana din această cauză prea mult timp tipărirea Nrului 1 din anul acesta.

Totodată rugăm pe toți aceia, cari ne-au trimis deja abonamentul, să fie îngăduitori, căci Nr. 1 îl vor primi mai târziu numai în cursul lunii Februarie.

Sibiu, în 6 Februarie n. 1912.

Biroul Asociațiunii.

arată scrisoarea sa (p. 143—4) cătră Poartă, avea conștiință că ar putea răscula pe Români din Ardeal, zice: „În Ardeal mai mult de o treime sunt Români, cărora făgăduindu-le slobozenie, îndată îi vom atâța asupra Ungurilor”.

Bunul și patriarhalul Domn Matei Basarab grăiește cu durere „despre această biată țară și despre noi înșine, povestind grelele biruri și nesuferitele cheltuieli ce avem, din care s'a născut sărăcirea și nimicirea acestui popor, și nici nu au compătămire de noi cine am nădăjdui să vie în ajutorul năcazurilor noastre” (p. 148).

Plină de umilință dureroasă e scrisoarea Vocevodului muntean Gheorghe Stefan cătră Gheorghe Rákoczy al II-lea (p. 155—59).

O deosebită milă pentru țărani; silința spre o cârmuire cuminte, înțelegere pentru nevoile țării și iubire de dreptate străbate scrisoarea nobilului Domn grec Nicolae Mavrocordat (p. 171).

E interesantă și ciudată scrisoarea celui mai învățat Domn român Dimitrie Cantemir, care sub pedeapsa „afuriseniei, blăstămului, anatemișirii pe veci, pierderii averii și tăierii capului, provoacă întreaga moldovă să se alieze cu Petru Alexievici „spre desrobirea neamurilor creștine din

șerbia păgânilor Turci ascunși sub piele de oaie pe lupul cel răpăret, prea scos de sânge creștin nevinovat” (p. 167—70). Amară înșelăciune din partea lui Cantemir!

Nobilul principe al Moldovei Grigore Ghica zice: „nimic nu va putea slăbi devotamentul și desinteresarea cu care am înțeles totdeauna datorile mele față de țară” — în scrisoarea-i adresată vecinului Domn Barbu Știrbei (p. 197). Răspunsul lui Știrbei la această scrisoare, scoate la iveală marile lui însușiri de siguranță și liniște (p. 199) care l-au caracterizat pe acest Domnitor energic și luminos.

De o îndrăzneală fără păreche e scrisoarea lui Cuza Vodă cătră Sultanul turcesc (p. 202—212). Cuza-Vodă a fost înzestrat cu cele mai superioare calități sufletești, caracter antic, energie de oțel, iubire de țară și neam duse până la jertfa de sine, om cu o perfectă cunoaștere a împrejurărilor în care se aflau popoarele din vecinătatea sa, înțelegând aceste împrejurări totdeauna în folosul neamului său, era omul realității, așa'l vedem și din scrisoarea de mai sus, și din toate faptele lui mărețe prin care a devenit nemuritor. Ca dovadă a simțului său de realitate și a interesului cel

purta tuturor Românilor fără deosebire de pământ, însemn aici memorabila convențiune a lui Cuza-Vodă cu generalul Klapka la 5 Ianuarie 1861 despre care la noi foarte puțini vor fi auzit: „Românii din Ungaria și Transilvania vor fi împărțâșiți de aceleași drepturi ca și Maghiarii, cum și că ei vor posedă în Biserică și în chestiunile comunale, pe lângă limba lor națională și autonomie.

Dacă Bucovina ar dori a se alipi la Principatele Unite, Maghiarii se obligă a promova această dorință atât pe cale materială cât și prin ajutor moral.

În fine, dacă ar sosi pentru Principatele-Unite momentul favorabil de a dobândi Independența desăvârșită, atunci Maghiarii vor da Principelui ajutor în faptă; tot astfel vor face în cazul când Principele va socoti ca folositor acest sprijin cu prilejul altor evenimente”.

Astfel de acte politice încheia Cuza Vodă!

Am rezumat pe scurt numai scrisorile mai însemnate ale Domnitorilor, în care se oglindează mai pronunțat vechea datină politică românească.

În politica noastră veche se observă două influențe creștine, una Apuseană și una Răsăriteană pe care spre lauda noastră le-am însușit și prefă-

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Balul „Reuniunii femeilor române” din Arad.

Arad, 8 Februarie.

De un șir de ani lumea românească — fără deosebire — s'a obișnuit să privească în balul costumat al Reuniunii femeilor din Arad, nu o petrecere de categoria ori căruia bal, căci munca neobosită a conducătoareii acestei reuniuni i-a împrumutat un prestigiu care-l ridică dintre petrecerile de soiul acesta, făcându-l să echivaleze cu o splendidă manifestație a geniului românesc în care frumosul și alesul costum național dominează în plină strălucire.

Acestui fapt trebuie să-i atribuim și neașteptatul succes care a încoronat balul de astă seară, cu toată lipsa frumosului gest al lăpădării de sine din partea unora — gest reclamat de importanța acestor momente. Costumele naționale au fost mai splendide ca ori când și prin bogăția de culori și originalitate au întrecut cu mult succesul anilor înaintași.

Când scriu aceste șire sala cea mare dela „Crucea Albă” geme de un public numeros și select, chiar galeriile abia cuprind lumea din înalta societate străină din Arad, venită anume să admire splendoarea costumului nostru național.

La orele 9 jum. intră în sală P. S. Sa Episcopul Ion I. Papp, în ornate de gală, însoțit de P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, protopopii Beleş, Givulescu, Fabriciu, Roxin și Georgia. Apariția P. S. Sale a fost salutată de uralele însuflețite ale asistenței și cuvântul prezidentei Reuniunii femeilor române, dna Letiția Dr. Oncu și damele din comitet între cari P. S. Sa a luat apoi loc pe estradă.

cându-le le-am aplicat conform împrejurărilor în care am trăit. Influența a doua venia din Bizanț a cărei moștenire de forme politice, sociale și culturale ce-i drept le-am primit, neoprinde-ne însă „în acea imobilitate a ideilor, în acea noastră mutare a așezămintelor și obiceiurilor”, care caracteriza Bizanțul ei deschizând larg sufletul nostru pentru a pătrunde cealaltă influință a Apusului cu ideile și gândurile neconținut nouă. Unirea acestor două influențe creștine al datinei noastre politice în ființa noastră formează originalitatea Românilor în istoria universală. Potrivirea acestor două influențe sau elemente conform necesităților locale și istorice face valoarea politică permanentă a Românilor (p. VIII).

Politica noastră veche pe care vecinii noștri o numiau „perfidă” era bună, fiindcă în urma ei progresam, eram respectați și temuți de toți dușmanii fără deosebire de neam.

Politica nouă românească ce se face azi de-a parte și de-alta a Carpaților numită de aceiași vecini „înțeleaptă”) e foarte costisitoare și dăunătoare, fiindcă suferim toți Românii fără deosebire fiind batjocoriți și neluși în seamă aci, unde în trecut ne bucuram de cinste și aveam un rol hotărâtor în toate mișcările din Orient, unde trebuie să recunoaștem că nu'l mai avem din cauza prea mare a înțelepciunii cu care facem politică. De aceea, orod, că n'ar trebui să ne încante osanele și laudele „înțelepte” ale străinilor, care samănă cu cununile ce se pun pe sieriul morților, ei mai bine să ne întorcem la vechea datină politică „perfidă” pentru a ne asigura viitorul, pe care îl merităm pe drept după atâta muncă păgână, credința, omnia, suferința și jertfa ce nu se pot exprima în cuvinte îndurate în trecutul nostru.

*) Ironic dar adevărat zicea „Politische Correspondenz” despre politica românească: România, totdeauna înțeleaptă, stă liniștită, față de evenimentele din Balcani, și admiră eforturile civilizatoare ale Austriei în provinciile anexate.

Ceva mai târziu, la ora 9 și trei sferturi intră d. general-major de Fekete cu dna, vicecolonel Strobl, majorii Burdea, Voicu, Horváth, Siegl, Hauslich, medic major Moga cu dna și un număr mare de domni căpitani, locotenenți și sublocotenenți atât din garnizoana din Arad, cât și din cea din Sânniclaș.

Pe estrada de onoare — unde iau locul și domnii ofițeri cu doamnele — se face câteva minute cerc, după care muzica militară a regimentului 33 din Arad — oferită gratuit de d. colonel Barbini deschide dansul cu tradiționala Horă.

Abia acum îți poți da seamă de nemăsurata afluență a publicului în care te miști cu multă greutate pentru a putea distinge fiecare port în toată strălucirea lui.

Frumoasele costume încep să miște în tact ușor, întocmi ca un lan de flori învâluit de o apă lină, pe urmă o schimbă repede și furtunatee în ritmul săltat al Ardeleniei.

În intervalul scurt ce urmează, comitetul tinerimii prin domnul V. Arjoca oferă doamnei Prezidentă o splendidă jerbă de flori, răsplătind prin acest delicat gest de atenție, acântul nehotărnicit al acestui suflet frumos, al cărui ideal — după multă așteptare — e pe drum de a lua frântă.

Urmează „Romana” jucată pe două coloane și din însiruirea fermecătoare de domnișoare cu mijlocul prins în bete, am încercat să prind din fugă câteva nume pe cari le dau mai la vale. Strălucirea lor de aștri, mă ademenea prea mult decât să mă fi putut răbda a le însemna pe toate, căci fiecare avea dreptul la partea ei de admirație; de aceea umilul cronicar al acestei seri frumoase își cere iertare dela toate damele și domnișoarele a căror nume i-au scăpat.

Doamnele: Eugenia Lăzărescu, Șiria. Livia Sevcii, Șiria. Elisabeta Cănean, Arad. Dna Vasile Pop, Arad. Dna Vasile Beleş, prot. Arad. Dna Dr. George Pop, jude, Arad. Letiția Oncu, Arad. Maria Lugojan, Arad. Văd. Bojan, S.-Mielăușul-mic. Sidonia Pantos, Mănăraștia. Dna Aurel Moldovan, Arad (pădureancă). Victoria Antonescu, Arad. Dna Mladin, Curtiei. Dna Dr. Moga, Arad. Catița Tatu, Dna Dr. Petran. Florica Popoviciu, Arad. Cornelia Secula, Șiria. Văd. Avram, Arad. Marilina Boen, Arad.

Domnișoarele: Rozalia Milovan, S.-Nicolaulmic. Ecaterina Șevcei, Șiria. Aglae Pop, Arad. Zoie Pop, Arad. Elenuța Avram, Arad. Albina Lola, Graz. Alma Hodos, Blaj. Astra Hodos, Sibiu. Sofia Neamțiu, S.-Mielăușul-mic. Cornelia Pantos, Mănăraștia. Viorica Aluț, Arad. Octavia Jumanca, Arad. Valeria Ana, Tăuți. Silvia Neamțiu, Agriș. Elisaveta Fumor, Nerău. Anuța Dobris, Dergos. Elisaveta Dobris, Dergos. Livia Muntean, Lipova. Letiția, Livia Tuora, Aliș. Florica Bonciu, Arad. Letiția, Minerva și Livia Dimitrescu, Arad. Georgina Cornea, Bătană. Aurica Burdan, Boroșineu. Ecaterina Simetici, Pâncota. Sofia Tamaș, Șiria. Iuliana Suciu, Șiria. Livia Crișan, Șiria. Mărioara Popoviciu, Șiria. Emilia Șerădan, Seleuș. Valeria Micu, Capolnaș. Sofia și Florica Boțoc, Chișinău. Emilia Pinter, Mișca. Vioara și Silvia Cheveroșian, Lipova. Miluca Mladin, Curtiei. Livia Mladin, Curtiei. Mărioara Varga și Marta Varga, Nădab. Sidonia Nișca, Galșa. Căteana, Gizela și Valeria Fașie, Oradea-mare. Ida Petraș, Șepreuș. Veturia Petran, Arad. Elisaveta Fumor, Nerău. Constanța Iancu, Otlaca. D-șoara L. Vesa, Socodor.

Cronică externă

Apropierea austro-rusă.

În cercurile politice din Viena și Berlin se vorbește cu multă pozitivitate despre o apropiere Austro-rusă. Ziarul „Berliner Tagblatt” a publicat știrea că arhiducele Franz Ferdinand s'ar fi exprimat, în convorbirile sale cu diferite personalități politice, în favoarea unei apropieri între Austro-Ungaria și Rusia. În legătură cu această știre ziarului parizian „Temps” i-se telegrafiază din Petersburg:

„Aflu din cercuri politice că știrea în chestie a fost primită aci în mod favorabil. Dacă Austro-Ungaria și-ar exprima dorința unei apropieri de Rusia și ar declara în mod lămurit ce înțelege prin apropiere Rusia nu ar refuza să intre în discuția acestei chestiuni, dacă aceasta ar putea duce la un acord între ambele Puteri. Între Austro-Ungaria și Rusia nu există în momentul de față nici un motiv însemnat de neînțelegere.”

În Viena se afirmă acum că marele duce Andrei Vladimirovici întorcându-se din Sofia, se va opri la Viena pentru a vizita pe împăratul Francisc Iosif.

Primirea marelui duce va fi cu totul strălucită și la prânzul ce se va da la Schoenbrunn în onoarea înaltului oaspe vor participa toți membrii familiei imperiale aflători la Viena.

Se știe că relațiile austro-ruse erau foarte încordate dela începutul chestiunii anexării Bosniei. Celebra polemică dintre Aehrenthal și Isvolsky este încă în amintirea tuturor. Între împărat și țar încetase și corespondența personală.

La jubileul împăratului de 60 de ani de domnie, țarul nu a trimis nici un reprezentant, lucru care a surprins pe toți acei ce nu erau în curent cu situația diplomatică.

Se știe apoi că atunci când țarul a mers la Racconigi pentru a se întâlni cu regele Italiei, a trecut în mod ostentativ prin Germania și Franța evitând Austria.

În tot timpul membrii familiei țarului cari au trecut prin Austria nu s'au oprit la Viena, sau în tot cazul au păstrat cel mai strict incognito.

Vizita marelui duce Andrei Vladimirovici are deci o importanță deosebită, deoarece dovedește că o schimbare s'a produs în relațiile austro-ruse.

Nu mai începe nici o îndoială că acest eveniment constituie confirmarea știrea noastre că Austria a dorit o apropiere de Rusia în vederea unei acțiuni comune în Balcani și că desigur Rusia, pe de o parte ținând seama de propriul ei interes, pe de alta grație intervenției Germaniei, este dispusă să cadă la înțelegere.

Aceasta cu atât mai ușor cu cât contele Aehrenthal fostul prieten al Rusiei și care i-a devenit dușman nu va mai rămâne în fruntea ministerului de externe, sănătatea lui rămânând definitiv compromisă.

În cercurile politice se comentează cu aprindere noua turnură politică.

Se afirmă chiar în scurt timp arhiducele Francisc Ferdinand va întoarce vizitele marelui duce la Petersburg.

Marele duce în Viena.

Din Viena se telegrafiază: Marele duce Andrei Vladimirovici a sosit Marți dimineața cu suita sa la Viena. La orele 5 și trei sferturi marele duce a fost primit de împărat în audiență. La orele 6 a avut loc un dineu, la care au asistat arhiducele Franz Ferdinand împreună cu toți arhiducii aflători la Viena, marele duce Andrei Vladimirovici cu suita sa și personalul ambasadei ruse din Viena.

* Războiul italo-turc. O telegramă din Constantinopol anunță, că în ședința sa intimă guvernul otoman a adus hotărârea, ca să comunice puterilor, că Turcia nu va intra în tratative cu nici un stat, în ce privește conflictul cu Italia, până când intenția puterilor rămâne aceeași de a sili pacea chiar și cu pierderea suveranității Turciei asupra Tripolitaniei. Această hotărâre guvernul o motivează, cu dispoziția războinică a Arabilor, cari au declarat că vor duce lupta până la cea din urmă picătură de sânge, pentru apărarea independenței.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la „Librăria Tribunei”.

O altă știre de importanță este rechemarea comandantului suprem al armatei italiene din Tripolitania, a generalului Caneva. După cum se comunică din Roma, generalul a sosit Marți la Roma. Această rechemare dă loc la multe bânuiele. Se afirmă din izvor competent, că prin chemarea lui Caneva guvernul italian a voit să afle în amănunte situația trupelor din Tripolitania, ca astfel să poată răspunde în merit interpelațiilor din Cameră. Pe de altă parte se susține svonul, că guvernul nu este mulțumit cu conducerea generalului, care s'a arătat puțin energie, și vrea să-l înlocuiască cu altă persoană.

Deschiderea parlamentului german. În ziua de șapte Februarie s'a deschis Reichstagul german, care ne rezervă pentru viitorul apropiat multe surprize, dat fiind succesul socialiștilor în ultimele alegeri.

Prima zi nu ne-a adus nici o senzație. A fost numai o ședință formală de deschidere, în care principalul rol l'a avut împăratul. Discursul său n'a adus nimic nou. Ca în toți anii și-a exprimat dorința, ca corpurile legiuitoare să se devoteze în muna lor continuității evoluțiilor sociale, pentru că avântul e nestatornic. Cere menținere actualității politice vamaie, (pe terenul căreia vor da primul atac social-democrației) și accentuează apărarea intereselor germane în afară de granițele țării.

Mentine și pe mai departe legăturile din tripla alianță în interesul păcii europene, dar nu se sfiește să accentueze, că poporul e dator să aducă noi jefre pentru întărirea forțelor atât pe uscat, cât și pe mare.

Vorbind de legăturile cu monarhia noastră spune, că sunt dintre cele mai amicale, deasemenea cele cu Italia.

În urma acordurilor cu Franța în chestia Marocului s'a pecetluit pe multă vreme pacea și cu republica vecină.

Deputații au aplaudat discursul tronului, afară de socialiști, cari n'au fost de față și despre cari nici împăratul n'a făcut nici o amintire. Lupta între acești doi rivali va forma iocana actualului Reichstag german.

În ședința de azi 8 c. se fac alegerile prezidențiale. În scaunul de președinte e posibil să ajungă liberalul național Dr. Juncke. Social-democrații vor alege și ei în scaunul de vice-președinte pe Scheidemann, iar al doilea vice-președinte va fi probabil liberalul Kaeupf.

INFORMAȚII.

ARAD, 8 Februarie n. 1912

† **Petre Suciu.** Din Pitești primim dureroasă știre, că distinsul nostru compatriot, emigrat din ținețea în patria mamă, Petre Suciu, inginer, a decedat acolo, unde trăia, înconjurat de o stimă generală. Petre Suciu, era fratele regretatului Aurel Suciu, fost pe vremuri osândit în procesul Memorandului. Ca și fratele său, Petre Suciu, era o inimă de român neaoșe, care urmăria cu toate pâltașile sale luptele pe cari le-a sprijinit, când cerea nevoia cu banul și cu entuziasmul totdeauna cald al inimii sale.

În Pitești emigrase într-o poziție respectată de toată lumea. N'a făcut politică militantă în țară, dar a muncit cu atât mai asiduu pe toate celelalte terene sociale și culturale. A fost președintele celei mai mari instituții de credit din Pitești.

El lasă regrete unanime și pierderea timpurie ne întristează cu atât mai mult pe noi, cari aveam un exponent valoros în el acolo unde l'ășezase soarta. Mulțimea mare a prietenilor săi din Arad îl jelese cu adâncă și sinceră durere.

Trimitem adânc întristatei familii expresia celor mai profunde condoleanțe.

— **Un nou despărțământ al „Asociațiunii”.** Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, a decis înființarea unui nou despărțământ cu sediul în Gârbou (Csákigorbó). Subscribul, delegat spre acest scop, convocă adunarea constituantă pe 21 Febr. 1912 st. n. orele 11 a. m. în Gârbou (Csákigorbó) în localitatea însoțirii „Opinca”, la care

prin aceasta invit cu toată onoarea pe toți aceia cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, ca să participe și să-și dea concursul la organizarea noului despărțământ Gârbou (Csákigorbó), 4 Februarie 1912 st. n. Dr. Victor Gacl, delegatul comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

— **Tinerimea rom. dela institutul ped.-teologic din loc, invită la ședința festivă, ce o va aranja, Duminică în 11 Februarie (29 Ianuarie) a. c. la orele 5 p. m. în sala cea mare a seminarului, cu următorul program:**

1. „Imn”, de L. Nicorescu, cor.
2. „Viața și activitatea lui D. Tichindeal”, disertație de P. Teranu, teolog curs II.
3. „Junimea pariziană”, de N. Adam; cor.
4. „Dormi în pace”, de A. Vlăduța, declam. de V. Medrea, teolog curs I.
5. „Bădișor depărțitor” de L. Nicorescu, cor.
6. Fragment din „Apus de Soare” de Delavrancea, predată de S. Sabău, teol. c. I.
7. „Să mergem” de I. Murășan, cor cu acomp. de orhestră.

Invitări speciale nu se fac.

Oferte benevole se primesc cu mulțămite.

— **Se caută medici în comitatul Aradului.** Am anunțat înainte cu mai multe săptămâni că pentru 7 comune din comitatul Aradului (cercul Radnei) se caută medici. A expirat termenul de concurs și, cum s'a constatat în ședința de ieri a comisiei administrative, n'a intrat nici un concurs.

Cauza nu e într'atâta lipsa de medici, cât mai ales veniturile neînsemnate (1600 cor. leafă și vre-o două sute bani de locuință) în raport cu scumpetea.

Și în vremea aceasta starea sanitară în comitatul Aradului este deplorabilă. Raportul medicului-primar al comitatului, citit în ședința de ieri, constată că în cursul lunii Ianuarie s'au ivit 87 cazuri de pojar (11 bolnavi au murit); difterită în 42 cazuri (au murit 5 bolnavi); de anghină 42 cazuri etc.

— **Di. m. de sub Meseș și o corespondență.** În „Românul” de astăzi se publică un articol al dlui D. Mărginean, învățător din Buciumi, în care suntem injurați într'un stil vrednic de coloanele bădărance ale autorizatului, pentru o corespondență și o întimpinare cari n'au nimic de a face cu noi.

D. Mărginean susține că ne-ar fi trimis o întimpinare la o corespondență „de sub Meseș”, întimpinare pe care noi nu o am fi publicat, pentru că, mă rog, voim să spargem cu ori ce preț solidaritatea.

Din toată treaba asta este adevărat un singur lucru: Noi am primit dela d. Mărginean o telegramă să publicăm întimpinarea, dar n'am primit până în ziua de azi nici o întimpinare. S'o fi pierdut la poștă ori în redacția noastră? Nu știm. Însă nimeni dintre noi nu a cetit-o.

Atât pentru lămurirea adevărului. Cât pentru d. învățător, îl sfătuim să-și țesele totdeauna vorbele când iese cu ele la tipar, căci, după cum spune, de acum încolo se lasă în grija autorizatului. Și devine cu rușine să injuri ca un țigan, când tu nu ești nici măcar pui de autorizat.

— **Nou advocat român.** Din Târgul-Murășului ni-se scrie că d. Dr. Silviu Pășcuțiu, originar din Șiria (com. Aradului) a făcut cu deplin succes examenul de liberă practică advocațială (censura). Felicitările noastre!

— **Nenorocirea unui solgăbirău.** Ieri, Miercuri, seara, între orele 6 și 7, s'a întâmplat un grav accident în strada Aezel Péter din Arad. Solgăbirăul pensionat (din Șiria) Sănka Vilmos, voind să treacă strada înspre teatru, a fost lovit de o căruță de covară și a căzut la pământ. Roțile au trecut peste cap și picioare, răndindu-l grav.

Căruța venia din strada Forrai. Vizitului, un băiat de 16 ani, spune că în desul lui venia un automobil, de care s'au speriat caii.

Sănka a fost transportat la spital, unde nu și-a venit încă în fire.

— **Cărciume închise.** „Tel. Rom.” i-se scrie: În comuna Peștera-Bran din comitatul Făgărașului la stăruința și propunerea bine motivată a pretoului I. Balca, reprezentanța comunală în ședința din 2 Februarie a. c. a hotărât închiderea cărciumelor în Dumineci și sărbători, și anunit dela orele 6 seara până la orele 6 dimineața a doua zi. Asupra acestei hotăriri se așteaptă aprobarea comitatului. Landă se cuvine pretoului păstor, care și aici ca și de altă dată pentru binele poporului a trebuit să-și audă unele reflexiuni nemulțumitoare din partea nora, dar mai multă laudă li-se cuvine și unora din păstorii, cari ascultă glasul pretoului păstor.

— **Mari inundații în Spania.** Din Madrid se anunță: Ploaia care cade fără întrerupere de o săptămână a provocat mari inundații mai ales în Andaluzia.

Aproape toate localitățile se află sub apă.

Căile ferate și șoselele sunt distruse. Orașul Cadix se află sub apă. Mai multe vapoare s'au scufundat în valuri. Pe deasupra apele plutesc numeroase cadavre.

Ministrul căilor de comunicație a declarat că are nevoie de 25 milioane pentru a repara toate căile de comunicație.

— **Roosevelt pentru dreptul de vot al femeilor.** Fostul președinte al Statelor-Unite, Th. Roosevelt, care nu s'a pronunțat nici odată până acum în chestia dreptului de vot al femeilor, publică în ziarul „Outlook” o lungă profesie de credință prin care aderează la principiul general al egalității votului între cele două sexe.

Dar... fostul președinte al republicii americane ar vrea ca un asemenea drept să se acorde numai după o constatare exclusiv feminină: un referendum femeesc în fiecare stat ar trebui să indice deciziunea de luat. În cazul când majoritatea feminină și-ar afirma dorința de a obține dreptul de vot, hotărârea s'ar cuveni să se ia imediat fără alte discuțiuni.

Sistemul acesta ar satisface pe sufragete și pe anti-sufragete.

Mai departe Roosevelt face constatarea că în cele 5 state unde femeile exercită dreptul de vot condițiile politice și sociale s'au schimbat foarte puțin. Acțiunea feminină este mai curând binefăcătoare și e zadarnic să ne temem de consecințele unei asemenea extensii a dreptului de vot.

Din punctul de vedere național Roosevelt consideră chestiunea ca fiind de o importanță secundară, fiindcă cei cari se tem că votul feminin ar putea provoca schimbări mari în raporturile fiziologice și ale instinctului omenesc ori în atitudinea generală a ființelor sunt nebuni ori orbi.

Egalitatea politică a sexelor nu isornează egalitatea funcțiilor sociale, ci egalizarea în răspunderi și datorii față de societate.

Pentru a fi util votul femeilor va trebui, deci, să aibă de efect complectarea legilor pentru protejarea mamei, a copilului și a familiei.

Femeile cari visează altceva luptă împotriva societății și chiar contra firii.

— **Arestarea șefului poliției din Kiev.** Din Petersburg se anunță: Colonelul Kuljatko, șeful poliției secrete din Kiev, a fost arestat și internat în fortăreața locală. Această arestare senzațională este înlegătură cu procesul criminalului politic F. Pavliak, la care s'a găsit un act semnat de Kuljatko, relativ la numirea lui Pavliak ca agent al poliției secrete din Kiev. Din acel act rezultă că Pavliak făcea partea din poliția secretă, când s'a săvârșit atentatul asupra lui Stolypin.

— **Cziganievici n'a murit.** Din Viena se anunță: Ziarele au anunțat Sâmbătă că luptătorul Cziganievici ar fi fost omorât în timpul unei lupte ce a avut loc la Lodz între dânsul și un atlet italian. Acum se constată că accidental n'a fost atât de tragic precum s'a crezut atunci. Cziganievici a comis imprudența de a se angaja la luptă deși era indispus. În timpul luptei, din cauza uriașelor eforturi Cziganievici a avut un acces de leșin, din care nu s'a deșteptat decât peste câteva ore. Cziganievici a telegrafiat astăzi fratelui său la Viena că e pe deplin sănătos.

— **Limbile străine în armata comună.** Generalul Schemua, șeful statului major al armatei austro-ungare, a fixat burse de câte 600 coroane

pentru 32 ofițeri din statul major ca să învețe limbi străine.

16 dintre acești ofițeri învață limba rusă, 6 limba turcă, 5 limba albaneză și 5 limba bulgară.

Peste doi ani ofițerii în chestie vor depune un examen din aceste limbi. Ofițerii cu notele cele mai bune vor obține premii de câte 800 până la 1000 coroane. În același timp li-se va acorda câte un concediu de două luni, spre a-și completa studiile.

— **Mari viscole în România.** Din București mi-se scrie: Pentru a troia oară, Duminecă noapte un viscol puternic s'a deslănțuit asupra Capitalei.

De astă dată, viscolul, care continuă cu o furie neopusă, este cel mai puternic din această iarnă.

Zăpada este spulberată în toate direcțiunile. Pe străzi circulația se face cu foarte mare anevoioșă. Tranvaiele nu mai circulă. Liniile lor a-bia desfundate, sunt acoperite din nou de zăpadă.

Lipsa aceasta de comunicație îngreuiază nespus legătura mahalalelor cu centrul orașului.

De asemenea celelalte vehicule circulă cu multă anevoioșă.

După informațiunile ce avem viscolul acesta este iarăși aproape general în întreaga țară.

Pe Bărăgan și în Moldova, puterea viscolului este îngrozitoare.

Cu toate acestea, până în momentul când scriem aceste rânduri circulațiunea trenurilor s'a făcut și se face foarte regulat. Numai trenul accelerat de Virciorova a sosit ieri în București cu o întârziere de aproape 3 ore.

— **Mulțămită publică.** Exprimăm cea mai vie recunoștință și pe această cale Il. Sale dlui Vasile Stroescu pentru marinitesul dar de 200 cor., A. S. arhiducelui Iosif pentru darul de 200 cor., tot așa institutelor noastre de credit și economii „Albina” (100 cor.) „Victoria” (100 cor.) „Crișana” din Brad (100 cor.), Magn. d. Anoniu Moșonvi de Foen, d. Dr. Onen, Dr. N. Bilașcu, Ioan Popovici Iulior și Sabin Stofea pentru dnrurile bănești venite din prisosul lor întru ajutorarea renovării bisericii noastre.

Prin faptele d-voastre nobile, mie, preot dela sat mi-ati dat putere de muncă, iar poporului do-vedind de dragostea adevărată ce i-o purtați.

Dumnezeu să deie însușit celor ce dau din inimă curată. *Saturdu*, la 24 Ianuarie (6 Februarie) 1912. *Constantin Lazar*, preot, președ. com. parohial.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace al „Reuniunii meseriașilor români sibiieni” au mai dăruit: oaspeții dela nunta coristei Reuniunii, a doarei Ana Vestemean cu d. Francisc Müller, șef monter, fiind nași Ioan Imbăruș, exped. „Foaietii Poporului” și soția sa Maria moașă, și la stăruința acestuia 4 cor., Demetriu Bischen, mașinist de tors lângă 50 bani, Ioan Stanciu zugrav de case (din prilejul onomasticeii) soția sa Ana și copiii lor Ana, Mărioara, Victor, Cornel și Eugenia 2 cor., Ioan Imbrăuș învățător 1 cor.; George Lazar șeful tip. 20 bani, Ioan Tatu paroh (Chichindeal) și soția sa Paraschiva n. Borzea 2 cor.; Dr. Ioan Dordea avocat (Oma Sibiului) soția sa Virginia n. Măcelariu și fiicele lor Virginia și Zoia 3 cor.; Ioan Aldea paroh (Petrișca) 1 cor. și Nicolae Frâncu învățăcel lăcătuș 50 bani.

— **La fondul Episcopul Nicolae Popea** pentru înzestrarea meseriașilor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” au mai dăruit: Laurian Frâncu proprietar (Benic) 20 bani, Laurian Bârsan proprietar 20 bani (Hunedoara) 30 bani, Pompiliu Șuluțiu propr. 25 bani, Letiția Stoica n. Șuluțiu soție de medic (Abrud) 15 bani, în taxele de intrare la prima ședință literară cor. 12.91 și Vic. Tordășianu, președint 10 bani; iar la „Legatul T. L. Albini” al acestui fond pentru ajutorarea copiilor din Cart aplicați la meserii

au mai dăruit: Nic. Constantin paroh (Helechiu) soția sa Matilda n. Neagoe și copiii lor Mărioara, Elvira și Mircea 3 cor. învățăceli: Achim Oancea 32 bani, Ion Bârlea 24 bani, Ioan Poienariu 35 bani (fauri), Teodor Popa eism. 25 bani, Ioan Șoroșteanu pant. 30 bani, Remus Cotruș 20 bani și Nicolae Frâncu 25 bani (lăcătuși). Starea legatului inclusiv 79 bani interese cor. 150.

— **La fondul Dr. P. Șpan** pentru ajutorarea copiilor de Moți aplicați la meserii, învățăcelul rotar George Ghișe din Reșcu din prilejul sărbătorilor Nașterii a adunat dela tinerimea țărănească de acolo cor. 2.32, între cari dela Antonie Filip, Const. Crăciun, Gligor Ghișoiu plugari și George Ghișe inv. rotar (Poiana) câte 20 bani dela Dum. Ghișe sodal faur și dela 12 juni plugari câte 10 bani, dela 2 câte 8 bani, dela unul 4 și dela altul 2 bani. La același fond au mai dăruit: Victor Marcu librar (Făgăraș), Ioan Radu paroh (Măgărei) și fiica sa Olimpia, Ioan Tatu paroh (Chichindeal) și soția sa Paraschiva n. Borzea și Ioan Aldea paroh (Petrișca rom.) câte 1 cor. Starea fondului inclusiv cor. 3.17 interese cor. 1260.62. Pentru primos aduce calde mulțămite în numele Reuniunii sodalilor români din Sibiu Vic. Tordășianu președint.

MULȚĂMITĂ.

Tuturor prietinelor și cunoșcuților, cari au căutat să ne consoleze din incidentul pierderii neuitatei mele mame *Hermina Dr. Maniu*, primească pe această cale sincerile noastre mulțămite.

Livia Dr. Vula
și familia.

ECONOMIE.

Adunarea generală a institutului de credit „Drăganul”.

Beiuș, 5 Faur.

Una dintre cele mai de viitor bănci românești, „Drăganul”, și-a ținut adunarea generală la 3 Faur, în salele institutului.

După o activitate de trei ani și jumătate suntem în situația de a spune că atât din punct de vedere al întăririi noastre economice, cât și din punct de vedere cultural, „Drăganul” umple un gol mare în viața Românilor din Bihor.

Despre aceasta ne încredințăm cetind raportul direcțiunii, care ne dă următoarele cifre îmbucurătoare:

Act-vele din bilanțul actual să prezintă cu o cifră de	C 1,680.738.06
față de activele anului trecut	C 1,244.006.70
înregistrăm deci o creștere de	C 436.731.36
Escontul la cambii de bancă face	C 973.686.—
față de escontul de an	C 696.261.—
adecă mai mult cu	C 277.425.—
Escontul la cambii cu acoperire hipotecară face	C 507.549.—
față de escontul anului trecut de	C 445.527.—
se constată deci o creștere de	C 62.022.—
adăugând la suma aceasta creșterea dela cambiile de bancă	C 277.425.—
escontul s'a urcat deci în decursul anului cu	C 339.447.—

Imprumuturile pe Cont-Curent s'au

urcat la	C 80.211.07
față de anul trecut, când erau	C 12.726.88
adecă mai mult cu	C 67.484.19
Realitățile se prezintă în bilanțul actual cu	C 57.000.—
față de bilanțul anului trecut, adecă	C 12.081.90
deci mai mult cu	C 44.918.10

se explică prin faptul, că am cumpărat pentru scopurile institutului în piața din Ceica, în loc de frunte o casă, și tot pentru scopurile institutului în Beiuș alte două case.

Capitalele proprii ale institutului sunt:

1. Capitalul societar dela înființarea institutului	C 200.000.—
2. Capitalul societar din a II-a emisiune de acții	C 140.850.—
La oaltă	C 340.850.—

Vă amintim aci, că acțiunile din emisiunea a II-a ni-a succes a le plasa cu rezultat mulțumitor, și avem perspective sigure, că restul, ce ne lipsește, ca să fie capitalul societar 400.000 cor., va încurge ușor în decursul anului 1912.

3. Fondul de rezervă, care să prezintă în bilanț cu 46.824 cor. să va urca cu dotațiunea plănuită acum la	C 58.823.—
4. Fondul de pensii cu cele 6000 cor. din bilanț și cu dotațiunea de estimp va atinge suma de	C 9.000.—

Capitale străine sunt:

a) depunerile, cari s'au urcat în acest an la	C 504.600.40
față de depunerile anului trecut	C 404.508.62
va să zică au crescut cu	C 100.091.78
b) rescomptul face	C 713.618.—
față de anul trecut	C 567.136.—
deci mai mult cu	C 146.482.—

Referitor la distribuirea profitului curat ne luăm voia a Vă propune, că acesta să se împărțească în modul următor:

1. Acționarilor să li-se deie dividendă de 7%, adecă după capitalul de cor. 200.000	C 14.000.—
2. Fondului de rezervă	C 12.000.—
3. Fondului de pensii	C 3.000.—
4. Pentru scopuri de binefacere și anume:	
a) școlii civile gr.-cat. de fete din loc	C 100.—
b) școlii elem. gr.-or. române	C 100.—
c) școlii elem. din Poșta susținută de ambele conf.	C 100.—
d) școlii elem. gr.-cat. din Negru	C 100.—
e) școlii elem. gr.-or. rom. din B. St.-Mărtin	C 100.—
f) soc. „Samuil Vulcan” dela gim. din Beiuș	C 100.—
g) Casinei rom. Beiuș	C 100.—
h) la dispoziția direcțiunii pe scopuri școlare și culturale	C 1200.—

La oaltă Cor. 1.900.—

5. Avocatului onorar

400.—

Total Cor. 31.300.—

Adunarea a fost deschisă de către d. A. Ghera, președintele direcțiunii, în fața unui considerabil număr de acționari. Raportul direcțiunii se ia la cunoștință, tot așa și raportul comitetului de supraveghiere.

D. Dr. G. Cosma, în termeni călduroși mulțumește conducătorilor institutului pentru felul cum știu să muncească și pentru dragostea cu care sprijinesc cauzele culturale dela noi, votând și de astă dată din profitul curat 1900 cor. pentru scopuri de binefacere.

Adunarea hotărăște înființarea unei fi-

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

liale. Locul și timpul să-l chibzuiască direcțiunea.

Se face apoi alegerea a șase membrii în comitetul de supraveghiere. Sunt realesi tot cei vechi.

Ordinea de zi fiind exhaustivă, președintele închide adunarea mulțumind celor prezenți pentru participare și hotărârile votate. *Senin.*

O propunere uitată.

Se împlinesc în curând 6 luni de zile de când din prilejul adunării generale jubilară a „Asociațiunii” am lansat în coloanele revistei noastre ideea, ca institutele noastre de bani, bănci și însoțiri, — mari și mici, fără excepțiune — să eternizeze participarea lor la jubileul semicentenar al „Asociațiunii” din Blaj printr-un act de valoare durabilă pentru cea mai înaltă instituție culturală a noastră.

Acest act avea să fie, conform propunerii, ce am lansat la timpul său intrarea în masă a tuturor institucțiilor noastre de bani, cari încă nu sunt membrii ai „Asociațiunii” în șirul membrilor fondatori ai acestei așezămănt, act prin care s'ar fi făcut acestuia un adevărat dar național din partea băncilor noastre.

Am arătat cu cifre cât de surprinzător de mic este numărul institucțiilor noastre de bani, înșiruite între membrii „Asociațiunii” și ce sacrificii bănești, relativ neînsemnate, ar reclama și ar impune un astfel de act zeloaselor promovătoare a tuturor năzuințelor noastre culturale, cari au fost și sunt băncile noastre. N'am întrelăsat a arăta și suma aproximativă (K 80,000) ce i-ar reveni deodată „Asociațiunii” dacă ideea sulevată de noi s'ar realiza.

Ideea a fost primită cu simpatie de cercurile noastre financiare și s'a aflat realizabilă.

Propunerea a fost chiar reprodușă de câteva organe de publicitate ale noastre și „cei chemați” îndemnați a o înlăptui. Dar cam la atâta a și rămas. După mărețele sărbări din Blaj și potolirea entuziasmului zilelor jubilară puține bănci ale noastre au urmat îndemmurilor date de noi și azi suntem în privința numărului băncilor membre ale „Asociațiunii” aproape tot acolo unde am fost. Propunerea noastră a ajuns și ea, ca multe alte propuneri salutare lansate la noi Români, o propunere uitată.

A resuscita propunerea noastră de astăvară și a îndemna cercurile conducătoare ale băncilor noastre acum din prilejul adunărilor generale și

a împărțiri profiturilor curate, la realizarea ei în forma propusă de noi este scopul acestor șire.

Nu trebuie — precum am zis și astăvară — decât puțină bunăvoință pentru cadavru național jubilar al băncilor noastre pe seama „Asociațiunii” să se înlăptuiască, și prin aceasta băncile noastre să adauge o nouă zală la lungul șir de sacrificii aduse și până acum pe altarul culturii noastre naționale. — „Rev. Ec.”

Studiul porumbului în România. Din București ni-se scrie: Ministerul de domenii a dispus facerea unui studiu al porumbului din țară, atât din punct de vedere agricol, cât și din punct de vedere comercial.

Pentru continuarea acestui studiu, ministerul de domenii a însărcinat pe d. Dr. Zaharia directorul laboratorului de chimie agricolă și industrială de pe lângă institutul de chimie.

Ministerul de interne a trimis prefecturilor de județe un număr de exemplare tipărite cu înscrucțiunile pentru strângerea probelor de porumb din țară, recolta 1911, rugând totdeauna prefecturile să le distribue primăriilor din acel județ, pentru ca din fiecare comună, în care se cultivă porumbul, să se ia câte o probă dela agricultorul cel mai însemnat.

În vedere că se urmărește deosebirea de porumb între producția agricultorilor mari și a celor mici, este nevoie ca afară de prima probă ce se ia dela fiecare comună, să se mai ia pentru fiecare plasă dela o singură comună ca și anul trecut câte 2 probe, din care una dela agricultorul cel mai însemnat.

Săculețele cu cele două probe de la agricultorul cel mare și dela cel mic, luate din aceeași comună, trebuie să fie legate împreună spre a se putea deosebi ușor la sosirea lor la institutul de chimie.

Cantitatea de porumb luată să nu fie mai mică de 1 kgr. de fiecare probă.

POȘTA REDACȚIEI.

Dr. V. Gacl. Publicăm cu plăcere și fără taxă, căci ne facem o datorie. Salutări.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Vasile Onigaș, Monor. Am primit 14 cor. abonament pe sem. I 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Dr. RÓTH KÁLMAN,

MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2 (Colțul str. Hunyady)

Consultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Consultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

„CRIȘANA”

institut de credit și economii societate pe acții în Bra

CONCURS.

Subscrisa direcțiune deschide prin aceasta concurs pentru ocuparea unui post de

PRACTICANT

la filiala sa din Halmagiu (Nagyhalmagy, comitatul Aradului) sub următoarele condițiuni:

Recurenții să fie absolvenți de școală comercială superioară, să cunoască limba maghiară și scris și vorbit, eventual și cea germană. Cei ce praxă și cu serviciul militar îndeplinit vor fi preferați.

Salariu anual 840 coroane plătit în rate lunare afa de aceasta încă 15% după acest salariu cu adăug de scumpete și tantiemă statutară (pe anul 1911 circa 170 coroane).

Postul va fi a se ocupa, dacă e posibil imediat, mai târziu însă la 1 Aprilie 1912.

Termenul concursului e până în 25 Februarie stil nou 1912.

Direcțiunea.

Caut

un scrietor stabil

care e versat în afaceri de cancelarie advocațională. — Condiții favorabile, post stabil.

Dr. Gavril Cosma,
advocat în Beiuș.

Leon Tolstol.

213

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Napoleon era prada acelor sentimente penibile pe cari le cerea un jucător fericit care a câștigat întotdeauna, dar care, tocmai în clipa când așteaptă toate șansele simte că va pierde cu atât mai sigur, cu cât și-a combinat mai bine mișcările sale.

Cu toate acestea trupele erau aceleași, aceiași generali, și dispozițiile și pregătirile, iar proclamația era scurtă și energică; el însuși nu se schimbă de fei. Napoleon știa aceasta și se simțea mai experimentat, mai tare ca altă dată. Dușmanul era același, pe care-l avusese în fața sa la Austerlitz și la Friedland; dar terribila lovitură pe care o pregătise nu izbutea.

Procedurile lui de acțiune erau aceleași, cari fuseseră întotdeauna încoronate cu succes: concentrarea bateriilor pe un singur punct, atacul rezervelor pentru a rupe linia. Atacul cavaleriștilor, „acești oameni de fier”, toate aceste proceduri le întrebunțase până acum, dar în loc să-i vie știrea că e biruitor, el privea din toate părțile vești că generali erau răniți sau uciși, că mai era nevoie de trupe, că Rușii erau inexpugnabili, că trupele franceze erau desorganizate.

Altădată, după vre-o două trei dispozițiuni, după două trei fraze, mareșalii și aghiotanții soseau voioși și anunțau ca trofee corpuri întregi de prizonieri, o multime de drapele, tunuri și furgoane încărcate. Așa

se petrecuse la Lodi, Marengo, Jena, Austerlitz, la Wagram... Acum însă se petrecea ceva anormal.

Cu tot svonul înărit fortificațiilor lui Bagration, împăratul vedea că lucrurile nu mergeau ca în celelalte bătălii. El vedea că toți cei cari-l înconjurau, oameni experți în arta de a da bătălii, aveau aceeași impresie. Toate fețele erau triste, cu totii evitau de a se privi.

Nu mai d. de Bosset nu putea să înțeleagă însemnarea celor ce se petreceau. Napoleon cu marea sa experiență de războaie, știa foarte bine ce însemna pentru acesta care atacase de a nu fi câștigat bătălia după opt ceasuri de luptă. El știa că aceasta era o bătălie pierdută și că cel mai mic eveniment putea să-l piardă pe el și pe armata sa.

Când se gândea el la această curioasă campanie rusă, dealungul căreia nu câștigase o singură bătălie și în două luni nu luase nici drapeluri, nici tunuri, nici corpuri de armată, de câte ori privea fețele rezervate din preajma sa și auzea raportul că Rușii se țineau bine, o groază ca de vis îi umplea sufletul și atunci întreddea toate eventualitățile rele cari-l puteau pierde.

Rușii puteau să distrugă aripa lui cea stângă, să-i rupă mijlocul, un glonte rătăcit putea să-l ucidă pe el însuși! Totul era cu puțință.

În bătăliile precedente, el nu se gândea decât la eventualitățile fericite; în clipa aceea însă, toate nenorocirile posibile se ofereau voinței sale, și el le aștepta pe toate. Groaza aceasta îl cuprindea ori de câte ori afla că Rușii atacau aripa stângă a armatei franceze.

El ședea pe scaunul cu capul înclinat, cu coatele pe genunchi când Berthier veni să-i ofere de a inspecta pentru a-și da seama în ce stare se aflau lucrurile.

— Ce? ce spui d-ta? întrebă Napoleon. A! da, să mi-se aducă calul.

Ei porniră în direcția lui Semionovski. Pe toată in-

tinderea terenului pe care-l parcurse Napoleon, în timpul care se ascundea dar care începuse să se risipească oamenii și caii zăceau în bălți de sânge, câte unul sau gramezi.

Niciodată, Napoleon și generali săi, nu văzuseră încă o atât de mare devastare, așa de mulți morți pe un spațiu atât de restrins. Mugetul tunurilor care timp de ceasuri întregi nu încetase o singură clipă, dă spectacolului acesta o gravitate tragică.

Napoleon sosi pe înălțimile din Semionovski și privi fum și zări rinduri de soldați purtând o uniformă cu care ochii săi nu erau obișnuiți. Erau Rușii cari se țineau în mase compacte în dosul colinei, descărcându-și fără contenire tunurile lor fumegânde. Bătălia era pe sfârșite. Ea nu mai era decât un masacu neîncetat care nu putea să dea vre-un rezultat nici pentru Ruși nici pentru Francezi. Napoleon își opri calul și se adânci din nou pe gânduri. El nu putea să mai oprească opera aceasta care se săvârșea în preajma sa și pe care părea a o conduce, și pentru întâia oară, dat fiind nesuccesul ei, opera aceasta îi păru oribilă și inutilă. Unul din generali se apropie de el și-i permise de a-i propune să se trimită bătrina gardă în încercare. Ney și Berthier se priviră cu un zâmbet disprețuitor, la adresa acestei propuneri. Napoleon inclină capul și rămase tăcut multă vreme.

— Nu vreau să las ca să mi-se externeze garda la două mii și trei sute de kilometri de Franța, zise el.

El își întoarse calul și plecă spre Sevardino.

(Va urma).

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

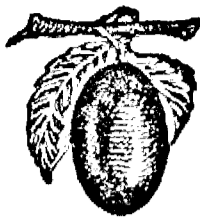
De neintrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neintrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, danțele, stofe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru dolii colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colorez în colori închise.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

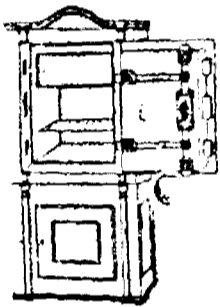
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru.
Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K — 90 litru. Șiller K — 56. Rizling K — 58. Rizling și Ruje amestecat K — 54 litru.

Vin din anul 1911 K — 48 și 50 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

ȚIMBALE!

Țimbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,

fabricant de cimbale.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corespondența intrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

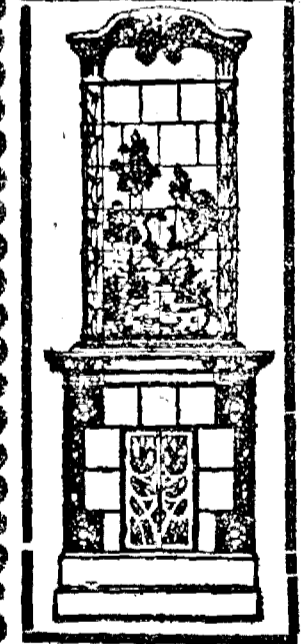
Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de oiane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

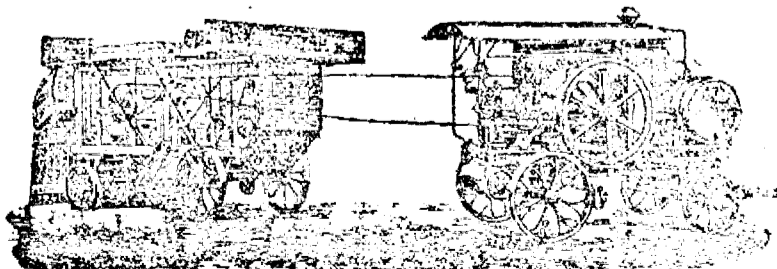

Fabrica de mașini și
turnătorie de metale

Fürst Antal,

Timișoara-Fabrie
Șirul stâng al Begel nr.
11. — (în casa proprie).

Primește spre lucrare: diferite piese pentru mașini de abur, în orice mărime. Garnituri complete pentru mori și fabrici de spirt. Cilindrele se găuresc la fața locului fără desaranjament.

Ori-ce reparație la cazan ori mașini o face în execuție solidă, cu preț foarte ieftin.

Fabrică: Cazane nouă pentru aburi și dulpuri p. locomobile.

Ciselește și curăță cilindre pentru mori.

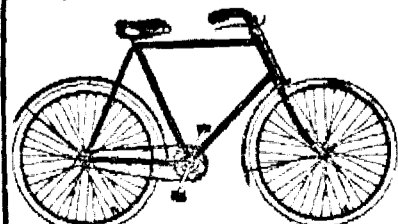
Szántó Jenő,

mehanic în Dés.

Recomandă fabricatele cele mai bune de

mașini de cusut,
mașini de scris,
gramamafoane
și biciclete

precum și atelierul său pentru reparații. Tine în depozit biciclete nouă și uzate dela 65 - 110 fl., precum și diferite piese pentru mașini de cusut, biciclete, gramamafoane și

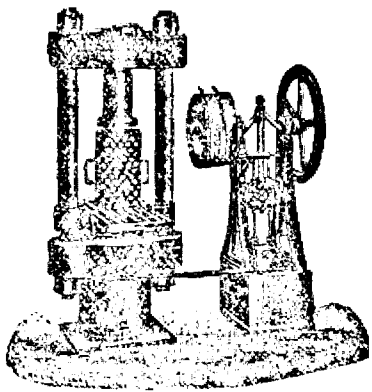

mașini de scris pe lângă prețuri ieftine.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

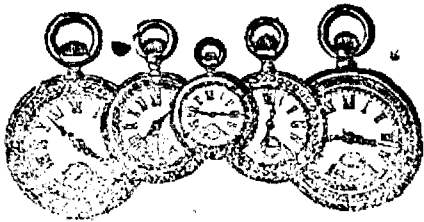
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispargasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și articli optici. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

Lampe pentru mine

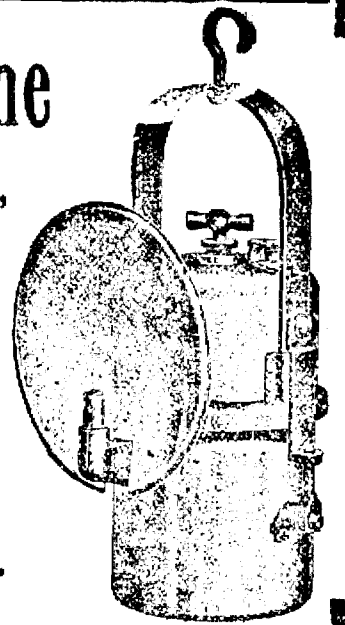
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

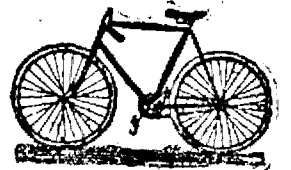
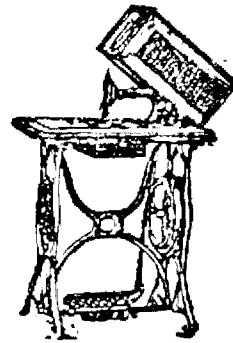
Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvar,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete, mașini de cusut, gramafioane și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de branșă, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,

Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

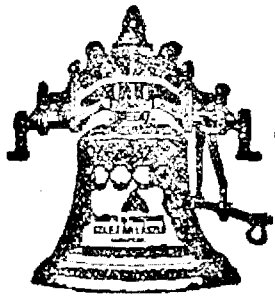

Prețurile cele mai moderate!

Material prima calitate!

Serviciu prompt!

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesoriil de turnuri și stativete lor

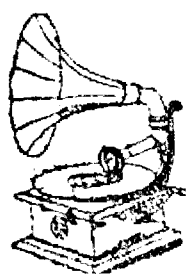
Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lîngă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe spesele proprii. Execuție solidă.

Nici o fabrică de gramafioane și cufoane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

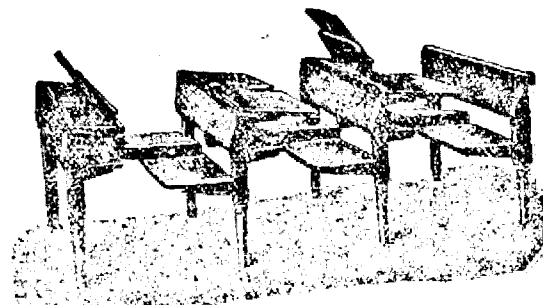
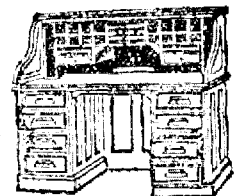
atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

Catalog gratuit.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesoriil de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Premiat în 1889 la Paris, 1866 la Budapesta și încă alte 6 distincții.
 Înființată la 1883. — Liferantul Technologiei reg. ung.

„UNIVERSAL”
 fabrică de calapoade,
JUHÁSZANTAL, Békéscsaba

Măsură se ia la caz de lipsă după autopsie medicală.
 Despărțământ separat pentru Ortopedie.
 Ori-ce comande, chiar și după formă de gips.
 Fabricațiile mele sunt din lemn uscat, bine pregătite.
 Scânduri de lucrat, scaune, mese de croială și ace pentru
 ciobotari și pantofari.

Brevetele firmei »Universal« :

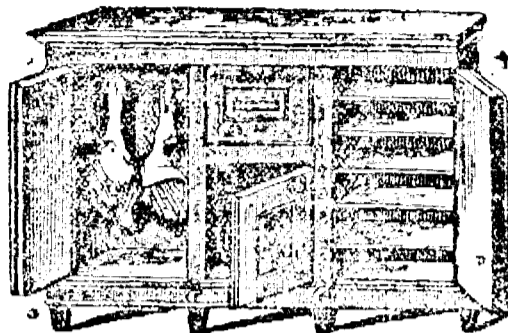
1. »Universal« pentru lărgirea încălțămintelor.
2. »Universal« calapoade, pentru cizme, mai ales ptu soldați, vânători și agricultori.
3. »Universal« mașini sistem nou.

Cereți CATALOG

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.
Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

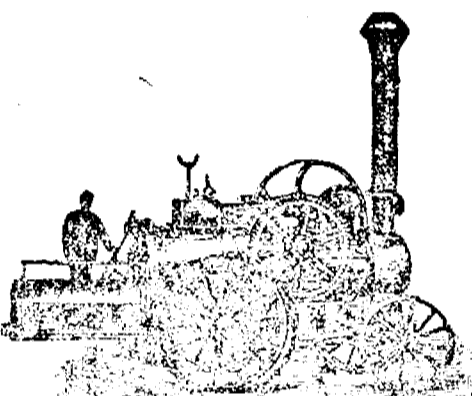
Viitorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce informații de lipsă. In atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate. — Mare cruțare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile Maredepozit in locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

Primul și cel mai mare depozit de piane

W. P. Richter,

Braşov—Brassó, Fekete-utca 29.

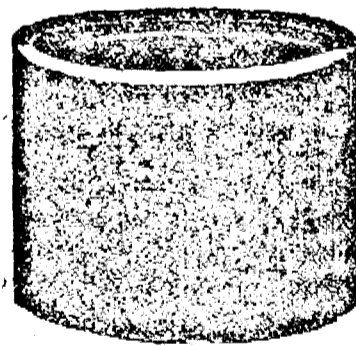
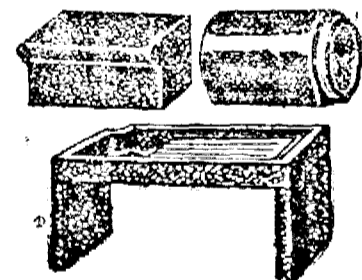
Liferează: piane, harmonici și pianine, fabricație Bössendorf, Schreighoffer și Förster.

Imprumută piane în condiții favorabile.

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului ori alte materii.

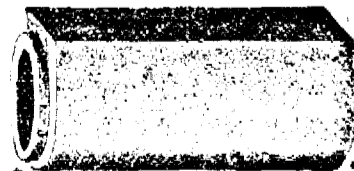
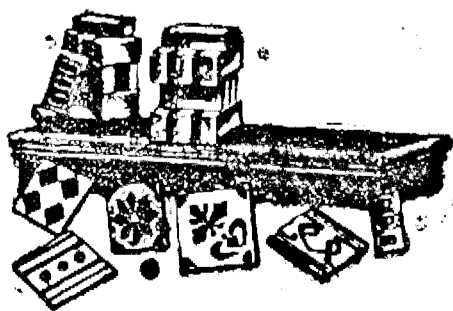
Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

In depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș! a. — Prețuri curente trimit gratuit.

IOSIF SIMICS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

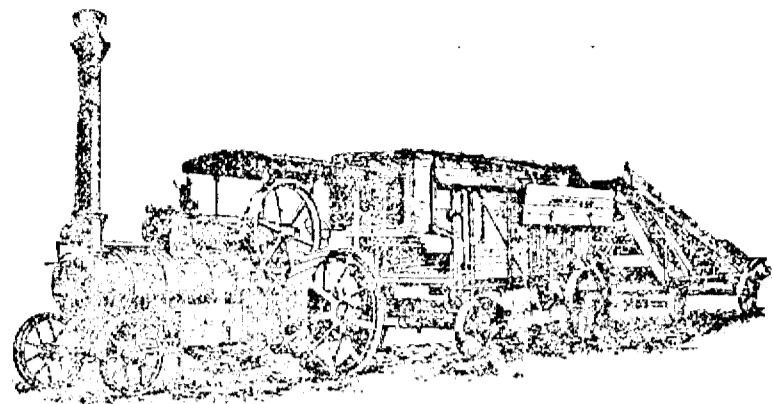
Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
 F. A. Fabricarea țiglei de beton, orânduită la lucru de mână
 Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână
 B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
 C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip. Budapest, VIII. Viola u. 7.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de aram de sine umblătoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașine de treerat (îmblătit) cu putere de vapor, motorică, mână; cu cai și cu mâna; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoase de curățit porumb.

Tocători de pale și nutreț.

Mașine de tăiat sticlă.

Mașine de cosit și secerat.

Zdrobitori de struguri.

Prese de struguri.

Morșoche de uruit.

Pompe de fântâni și

Tumbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună, cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco.

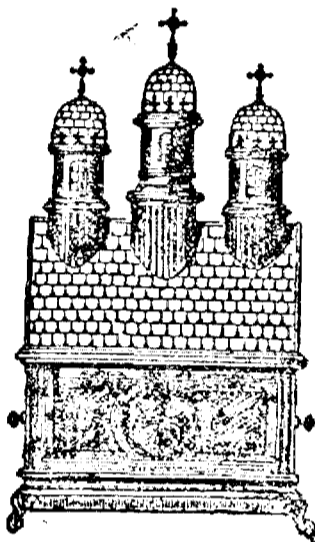
Correspondență română.

Telefon 116-53.

Stiassny és Novák

turnătorie artistică de metal.
 Budapest, VI., Váci-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edificii, cripte. Toarnă diferite părți pentru mașini precum și table cu inscripția pentru avocați, medici și ingineri. Table cifrate cu inscripția numelor de strade pentru orașe și sate, cu prețuri ieftine.

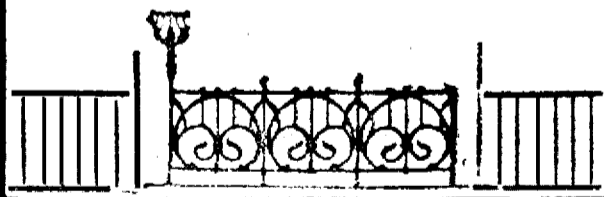

ILIE BURA,

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
 BISERICA-ALBĂ,

Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește orice lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fier a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi așingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu pu actual.

Cele mai bune

orologio

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericele

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

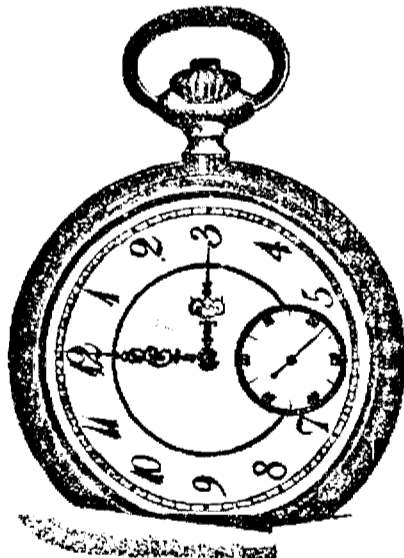
BRAUSWETTER JÁYOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

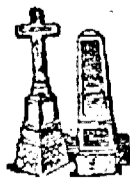
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip.
 Nagyvárád, — Erzsébet-utca.

Primește orice lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expozituri, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de

beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desennu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine.

Liferez pietri și nisip în cant. mare.

Dacă stropești cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,

II - a lucru mai puțin,

III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este

MICTURĂ DE BORDÓ

adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de trunzele umede.

La orice brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie).

Mulțime de scrisori de mulțumită și recunoștință.

Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordoipor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI., VÁCI-ÚT 93.